

HRDOŠ 5 / 05

Rok Eucharistie vrcholí

ADORÁCIA

Cirkev v celej histórii uctieva Eucharistiu. Vzdáva jej pravý kult, ktorý patrí jedine Bohu. Do 11. storočia bola úcta veriacich voči Sviatosti oltárnej prejavovaná prevažne pristupovaním k svätému prijímaniu. Aj uchovávanie Eucharistie bolo v cirkevnom staroveku výlučne zamerané na sväté prijímanie. Kresťanský starovek smeruje k tomu, aby sa eucharistický Kristus stal pokrmom. Tu však treba jasne zdôrazniť to, že Cirkev nikdy nepopierala a nepochybovala o reálnej a podstatnej Kristovej prítomnosti v Eucharistii. Túto prítomnosť vždy považovala za prostriedok posvätenia, ktoré pôsobí. Zmena chápania Eucharistie, ktorá nastala v 11. storočí, tvorí základ pre rôzne eucharistické úcty. Jednou z nich je aj adorácia. V niektorých rehoľných regulách sa dokonca spomínajú predpisy, aby sa rehoľníci aj v duchu klaňali telu a krvi Kristovej položenej na oltári.

V stredoveku sa pozornosť teológov viac sústredila na spomínanú Kristovu prítomnosť v Eucharistii. Čoraz viac sa v teológii začal skloňovať pojem Sacramentum permanentis. Toto teologické nasmerovanie spôsobilo zmenu, že sa Kristova prítomnosť v Eucharistii dostáva na prvé miesto a začala sa chápať ako niečo, čo je oddelené od svätej omše ako hostiny a obety. Vzťah medzi eucharistickým slávením a Kristom prítomným pod spôsobom chleba a vína sa dostáva do úzadia.

Primát uctievania Eucharistie ako trvalej prítomnosti nad prijímaním trval až po Pia X. (r. 1905), respektíve až po Druhý vatikánsky koncil.

Cieľ adorácie

Každý prejav úcty veriacich k Eucharistii adoráciou nielenže vychádza z mnohých predpokladov a okolností, ale má aj hlboký cieľ a zmysel. Jednoznačne je potrebné konštatovať, že jediným dôvodom adorácie je viera v reálnu prítomnosť Krista v Eucharistii. Hlavným symbolom toho, čo sa odohrávalo v dejinách kresťanstva ohľadom vzdávania úcty Bohu poklonou je fakt, že Eucharistia je Sacramentum permanentis. Eucharistii patrí úcta latie, lebo je to pravý Boh, pravý Emanuel - Boh s nami, ale vždy treba mať na pamäti cieľ tohoto kultu. Pri definovaní cieľa a charakterizovaní hlavných cieľov adorácie treba vždy myslieť na slová Pána Ježiša, ktoré vyslovil pri ustanovení Sviatosti lásky: „Vezmite a jedzte, toto je moje telo“, „...píte z neho všetci, toto je moja Krv novej zmluvy, ktorý sa vylieva za všetkých na odpustenie hriechov.“ (Mt 26, 26 - 28) Pán Ježiš teda ustanovil Sviatosť oltárnu, aby sa v nej obetoval a stal sa pokrmom. Z toho vidieť, že každé slávenie Eucharistie má obetný charakter a je plnou účasťou na nekrvavej obete Ježiša Krista, ktorá sa koná na oltári - je svätým prijímaním.

Prvotným cieľom adorácie, čiže klaňania sa Kristovi prítomnému vo Sviatosti oltárnej spolu s oslavou Boha, je uvedomovať si, že Kristova prítomnosť sa odvodzuje od najsvätejšej obety. Stále treba vidieť a mať na pamäti, že trvalá prítomnosť Krista v Eucharistii má svoj pôvod v slávení svätej omše. Nedá sa oddeliť Ježiš prítomný po spôsobom chleba a vína od toho, čo sa koná na oltári pri eucharistickom slávení. Jednoducho adorácia má viesť k plnému uvedomeniu si toho, že Sacramentum permanentis je neoddeliteľné a má vždy úzky vzťah so svätou omšou. Je to jej cieľom. Pri plnom uvedomení si tohto rozmeru sa prehlbuje úcta k samotnému sláveniu Eucharistie.

Ďalším cieľom návštevy najsvätejšej Sviatosti je privádzanie k svätému prijímaniu. Adorácia má viesť k tomu, aby veriaci v Eucharistii videli duchovný pokrm. Veď aj samotné slová pri ustanovení Sviatosti oltárnej jasne hovoria o ciele a zmysle tejto sviatosti: „Vezmite a jedzte.“ (Mt 26,26). Ježiš prítomný v najsvätejšej Sviatosti vyzýva svojich veriacich nielen k tomu, aby boli pri ňom, ale aby boli s ním, teda aby ho prijímali. Aj samotná podstata chleba hovorí o požívaní. Inštrukcia Posvätné kongregácie obradov Eucharisticum Mysterium o úcte eucharistického tajomstva definuje ciele adorácie slovami: „Keď veriaci uctievať Krista prítomného vo Sviatosti, majú pamätať na to, že táto prítomnosť sa odvodzuje zo svätej obety a vedie k sviatostnému i duchovnému prijímaniu.“

Zbožnosť, ktorá veriacich privádza k adorácii, ich zároveň povzbudzuje, aby mali plnú účasť na veľkonočnom tajomstve a aby s vďačným srdcom odpovedali na dar toho, ktorý svojím človečenstvom ustavične vlieva božský život do údov svojho mystického tela. Adorácia je teda znamením lásky a prejavom vďačnosti za veľkonočné tajomstvo, v ktorom človek dostáva nový život a spája sa s Kristovým tajomným telom.⁸ Adorácia vyjadruje vieru Cirkvi v božstvo Ježiša Krista a v jeho reálnu prítomnosť v Eucharistii, teda podstatné hľadisko eucharistického tajomstva, ale sama osebe nestačí. Eucharistická kontemplácia má viesť k eucharistickej praxi, čo znamená, že má byť spojená so službou lásky.

A napokon, nie menej podstatným a dôležitým cieľom klaňania sa Sviatosti oltárnej je to, že keď veriaci vzdávajú úctu Kristovi svojmu Pánovi, skusujú jeho dôvernú blízkosť, otvárajú pred ním svoje srdce a prosia za seba, za všetkých svojich blízkych, za pokoj a spásu sveta. S Kristom obetujú v Duchu Svätom celý svoj život Otcovi a z toho obdivuhodného spojenia zvelaďujú si vieru, nádej a lásku. Takto živia v sebe tie vnútorné spásne predpoklady, s ktorými môžu primerane a zbožne sláviť Pánovu pamiatku a často prijímať chlieb, ktorý nám daroval Otec. Svätý Otec Ján Pavol II. sa vyznáva vo svojej poslednej encyklike: „Je krásne, keď môžeme spočinúť na Ježišovej hrudi ako milovaný učeník a nechať sa preniknúť nekonečnou láskou jeho srdca. Ak má dnešné kresťanstvo charakterizovať predovšetkým umenie modlitby, ako potom necítiť novú potrebu dlhšie sa utiahnuť v duchovnom rozhovore, v tichej adorácii, v postoji lásky pred Kristom, prítomným v Najsvätejšej sviatosti? Kolkokrát, moji milí bratia a sestry, som mal túto skúsenosť a načerpal som z nej silu, potechu a podporu!“

Dôležitosť adorácie

Najsvätejšou sviatosťou je Eucharistia, lebo v nej je vždy prítomný Ježiš Kristus. Je vrcholom celého kultu a kresťanského života. Preto veriaci majú mať najsvätejšiu Eucharistiu v najväčšej úcte. Táto úcta sa prejavuje nielen účasťou na slávení najsvätejšej Obety a svätým prijímaním, ale aj poklonou.

Adorácia, čiže klaňanie sa Kristovi prítomnému vo Sviatosti oltárnej, viedla k zvyku poklonou si uctiť tento nebeský pokrm, ktorý sa nachádza v kostoloch. Tento kult sa opiera o spoločlivý a pevný bod. Je ním viera v reálnu prítomnosť Krista v konsekrovanom chlebe, ktorý prirodzene vedie k adorácii, čiže k vonkajšiemu a verejnému prejavu tejto viery. Aj sám Ježiš Kristus pozýva ľudí, aby prichádzali k nemu a

čerpali silu: „Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení a ja vás posilním.“ (Mt 11, 28) Adorácia predlžuje zjednotenie s Kristom obsiahnuté do tajomstva vykúpenia sveta Ježišom Kristom. Eucharistická adorácia napomáha človeku nasledovať Krista v tichosti a pokore. Človek, ktorý sa o toto usiluje, stáva sa požehnaním pre iných, lebo vnáša do spoločenstva pokoj a radosť.¹³ Adorácia je okamih, kedy sa vzdáva Bohu vďaka, kedy každý veriaci môže osobne vyjadriť svoju vieru, dôveru a lásku voči Kristovi.

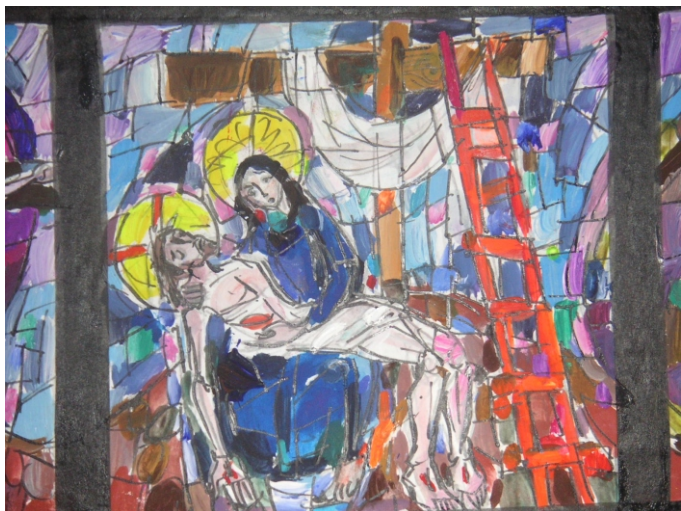
Cirkev v adorácii zveľbuje Boha, klania sa mu v Duchu a pravde. Klaňanie zahrňuje v sebe všetky druhy modlitieb a prosieb za spásu. Nadovšetko sa s ňou spája vyznanie hriechov a nádej na Božiu milosť. Vzbudzovaním lásky a pokánia Eucharistia pomáha ustavične potláčať hriešnosť, ktorá v pokrstenom nadalej ostáva. Božia dôvernosť s Kristom v tichosti rozjímania robí členov Cirkvi pozornými a otvorenými pre radosť a námahy ľudí a rozširuje srdce pre rozmery sveta. Kresťan prostredníctvom adorácie tajomným spôsobom prispieva k radikálnej premene sveta a k šíreniu evanjelia. Každý človek, ktorý sa modlí k Spasiteľovi, ťahá za sebou celý svet a pozdvihuje ho k Bohu. Z tohto dôvodu pápež Ján Pavol II. povzbudzuje kresťanov, aby pravidelne konali návštevy Krista prítomného v najsvätejšej Sviatosti oltárnej.

Adorácia je najznámejšou formou kontemplácie, lebo Eucharistia je veľkým Božím darom, v ktorom sa Cirkvi dáva on sám. Je preto veľmi dôležité, aby veriaci naplno ocenili tento dar. Cirkev objavuje potrebu eucharistickej adorácie a bdenia pri Učiteľových nohách podľa vzoru Márie z Betánie. Kristovo tajomné telo, ktorým je Cirkev, sa nemôže zrodiť a rozvíjať inak, ako okolo svojho skutočného tela - okolo Eucharistie. V tomto zmysle Eucharistia tvorí Cirkev prostredníctvom kontemplácie.

„Rozjímanie o Eucharistii predlžuje sväté prijímanie a dovoľuje nám trvalo stretať Krista, pravého Boha a pravého človeka, umožňuje nám, aby na nás hľadel a aby sme zakusovali jeho prítomnosť. Keď o ňom, prítomnom v najsvätejšej Oltárnej sviatosti, rozjíname, Kristus sa približuje k nám a stáva sa nám dôvernejším, než sme mu my. Robí nás účastníkmi na jeho božskom živote v jednote, ktorá premieňa a prostredníctvom Ducha nám otvára bránu, ktorá nás vedie k Otcovi, ako to sám povedal Filipovi: ‚Kto vidí mňa, vidí Otca.‘ (Jn 14, 9).“ Poklona pred Eucharistiou mimo samotnej eucharistickej liturgie je nedišpenzovateľným prvkom katolíckej spirituality, lebo celý náboženský život by mal - určitým spôsobom - viesť k Eucharistii.

Ján Pavol II. vyjadruje dôležitosť adorácie slovami: „Cirkev i svet veľmi potrebujú eucharistický kult. Ježiš nás očakáva v tejto Sviatosti lásky. Nelutujme svoj čas a podme sa s ním stretnúť v adorácii, v rozjímaní plnom viery a budú ochotní zadosťučiniť za veľké viny a zločiny sveta. Nech naša adorácia nikdy neprestane.“ V encyklike *Ecclesia de Eucharistia* upozorňuje: „Eucharistia je priveľký dar, než aby mohla znášať nejasnosti a zužovanie jej významu. Dúfam, že táto encyklika bude môcť účinne prispieť k rozptýleniu doktrínálnych nejasností a neprijateľných praktík, aby Eucharistia mohla naďalej žiariť v celej kráse svojho tajomstva.“

Sedembolestná Panna Mária, patrónka Slovenska i našej farnosti

Je nám známe zistenie, že rovný rovnému najlepšie rozumie. Dieťa si rozumie s dieťaťom, mladý s mladým, chorý s chorým a ten, ktorý trpí s trpiacim. Vieme, že náš národ cez stáročia veľa trpel. Niet sa čo čudovať, že naši predkovia si zvolili Pannu Máriu Sedembolestnú za svoju patrónku. Náš národ trpí aj dnes. Už nie len od cudzích, ale aj od vlastných. A tak aj dnes sú pre náš národ i každého z nás aktuálne slová Pána Ježiša z kríža apoštolovi Jánovi: „Hľa, tvoja matka“ (Jn 19,27).

Tí čo boli pod krížom sa domnievali, že zvíťazili nad Ježišom. Ježiš sám o svojej smrti hovoril učeníkom, ale predpovedal aj svoje zmŕtvychvstanie. Nápis na kríži nebol hanlivý, ako to malo pôvodne vyznieť, ale oslovením, že Ježiš je skutočne Kráľom, a to nie jedného národa, ale celého sveta. Aj na kríži myslí na svojich. Z kríža zveruje matke svojho učeníka: „Žena, hľa tvoj syn“ (Jn 19,26), ale aj svojmu miláčikovi, apoštolovi Jánovi, zveruje svoju matku: „Hľa tvoja matka“ (Jn 19,27). A v týchto slovách vidí náš národ vzájomnú späťosť s Máriou.

Simeon predpovedal Panne Márii: „... – a tvoju vlastnú dušu prenikne meč-, aby vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdce“ (Lk 2,35). Hovorí sa o siedmich bolestiach Panny Márie. Je to symbolické, ale aj prirovnateľné z jej života, pretože bolesť v jej živote bolo zaiste viacej. K týmto siedmim bolestiam môžeme prirovnáť aj bolesti nášho národa, ktoré si spôsobujeme navzájom a ktoré spôsobujú bolesť aj Márii.

Prvá bolesť je v živote Márie vtedy, keď v noci musí utiecť so svojím Synom do cudzej krajiny, pretože mu siahajú na život. Nie je to opakovanie sa, keď si pri tejto príležitosti spomenieme na nenarodené deti. Nie je to bolesť národa? Už starý filozof povedal, že tam, kde bude viac mŕtvych detských tiel ako živých, možno hovoriť o národe v minulom čase. A náš národ sa ku tomuto stavu rýchlo blíži. Viac potratov ako narodených detí – to je smutný stav vo viacerých našich mestách.

Druhá bolesť preniká srdcom Márie, keď sa stratí Ježiš. Rodičia neradi počúvajú o kresťanskej výchove. Lahostajnosť sa prejavuje aj pri rozhodovaní etika alebo náboženstvo? Mnohým rodičom nevaďí, že ich dieťa sa vzdaluje od Boha.

Tretia bolesť v srdci Márie sa ozvala, keď počuje o odsúdení Syna na smrť. Manželstvá, ktoré sa rozchádzajú. Rozvod je podobný rozsudok ako výrok Piláta.

Štvrtá bolesť sa hlási pri stretnutí so Synom na krížovej ceste. Materializmus spôsobuje ľahostajnosť vo viere. Ježiš ide nás vykúpiť a my nemáme záujem o sviatosť, účasť na svätej omši a modlitbu.

Piata bolesť je pri smrti Syna. Mnohí spôsobujú Matke bolesť popieraním večného života, nedostatočnou prípravou na smrť, odopieraním sviatosťi zmierenia a chorých.

Šiesta bolesť preniká srdcom Márie, keď v náručí drží mŕtve telo Syna. Liberalizmus názorov. Zo spoločenského života sa vytráca kresťanský duch pod rúškami modernosti. Duchovný život sa odsúva na perifériu snáh spoločnosti.

Siedma bolesť sa ozve pri pochovávaní mŕtveho tela Ježiša. Dnes, keď sa môžeme tešiť, že zvíťazila Pravda, že zas dostala Cirkev to čo jej patrí – slobodu, ozývajú sa znova hlasy proti nej. Mnohí by boli radšej, keby im Cirkev nestála v ceste s jej morálnymi zákonmi. Chcú žiť a užiť si. Cirkev sa im stáva nástrojom, ktorý im burcuje svedomie.

Vidíme, že aj dnes Cirkev na Slovensku je trpiaca. A práve preto je namieste aj dnes sa obrátiť s prosbou ku Sedembolestnej o pomoc za každého z nás, za našu farnosť a za celý národ.

Na sviatok Sedembolestnej Panny Márie si uvedomujeme nielen blízkosť utrpenia, ale aj radosť z oslavy Panny Márie. „Kto vytrvá do konca, bude spasený“. (Mt 10,22).

Mária, naša Patrónka Slovenska, je nám nádejou. Už pred rokom 1814, kedy ju pápež Pius VII. na znak vďačnosti za šťastlivý návrat z Napoleonovho zajatia povýšil na sviatok pre celú Cirkev, na Slovensku bola uctievaná, čoho dôkazom je Šaštín. Dnes si Sedembolestnú Pannu Máriu uctievať Slováci nielen v Ústave svätého Cyrila a Metoda v Ríme, ale aj Slováci v Spojených štátoch vo Valparaise, v Kanade v Cambrigi, v nazaretskej bazilike Zvestovania, v Japonsku pod horou Fudži a v ďalších mestách a štátoch.

Nech naďalej znejú z našich úst slová piesne: My Slováci teba, Matka, za Patrónku vzývame, tvoje bóle preveliké vždy na myslí mávame. Veď si nás milovala, Bohu obetovala a celý slovenský národ pod ochranu prijala.

(Podľa knihy ThDr. J. Stanček, CM - Nad Božím slovom pripravila V. Javorková)